

OBSAH

Predhovor k druhému vydaniu	16
Predhovor k prvému vydaniu	18
Skratky použité v texte	21

I VŠEOBECNÁ ČASŤ

1 Modrá „Hviezda života“ – symbol neodkladnej prednemocničnej starostlivosti (Viliam Dobiáš)	29
2 Manifest urgentnej medicíny v Európe (Viliam Dobiáš)	31
3 Zásady poskytovania prednemocničnej neodkladnej starostlivosti (V. Dobiáš)	33
Záchranná reťaz	34
4 Prvotné a druhotné vyšetrenie (Viliam Dobiáš)	37
Prvotné vyšetrenie	37
Druhotné vyšetrenie	38
5 Prvotný prístup k pacientovi (Viliam Dobiáš)	43
6 Princípy prednemocničnej urgentnej medicíny (Viliam Dobiáš)	46
7 Bezpečnosť posádky počas práce v teréne (Viliam Dobiáš)	51
Literatúra	57

II STAVY OHROZUJÚCE ŽIVOT

8 Prednemocničná kardiopulmonálna resuscitácia dospelých (Viliam Dobiáš)	61
Základná kardiopulmonálna resuscitácia dospelých	62
Rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia dospelých	63
Lieky používané pri kardiopulmonálnej resuscitácii	67
Manažment dýchacích ciest a ventilácia	68
Techniky kardiopulmonálnej resuscitácie a prístroje	71
9 Resuscitácia dieťaťa podľa <i>European Resuscitation Council Guidelines 2010</i> (Branislav Podhoranský, Daniel Csomor)	74
Súhrn zmien oproti roku 2005	74
Základná kardiopulmonálna resuscitácia detí (<i>Pediatric basic life support – BLS</i>)	76
Rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia dieťaťa (<i>Advanced pediatric life support – APLS</i>)	81
Rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia u detí	89
10 Resuscitácia a ošetrovanie čerstvo narodeného novorodenca podľa <i>European Resuscitation Council Guidelines 2010</i> (Branislav Podhoranský, Daniel Csomor)	93
11 Špeciálne resuscitačné situácie – obštrukcia dýchacích ciest, topenie, kardiopulmonálna resuscitácia v tehotnosti (Viliam Dobiáš)	100
Obštrukcia dýchacích ciest cudzím telesom – dusenie	100
Topenie	103
Kardiopulmonálna resuscitácia v súvislosti s tehotnosťou	105
12 Kedy nezačať a kedy ukončiť kardiopulmonálnu resuscitáciu v prednemocničných podmienkach (Viliam Dobiáš)	107
13 Postup posádky pri resuscitácii podľa personálneho obsadenia (Viliam Dobiáš)	110
14 Defibrilácia bifázickým výbojom (Viliam Dobiáš)	113

Postup kardiopulmonálnej resuscitácie s použitím automatického externého defibrilátora (AED)	116
15 Krvácanie z rán a telesných otvorov (Viliam Dobiáš)	118
Krvácanie z telesných otvorov	121
Látky ovplyvňujúce zrážavosť krvi a podporujúce krvácanie	122
16 Vnútorne krvácanie (Viliam Dobiáš)	124
17 Hemoragicko-hypovolemický šok (Viliam Dobiáš)	126
18 Bezvedomie všeobecne (Viliam Dobiáš)	134
19 Bezvedomie neúrazového pôvodu – hypoglykémia, epilepsia, hyperglykémia (Viliam Dobiáš)	138
Hypoglykémia	138
Epilepsia a kŕčové stavy	141
Hyperglykémia	144
20 Úrazové bezvedomie – poranenia lebky a mozgu (Viliam Dobiáš)	146
Odporúčané liečebné postupy	150
21 Diferenciálna diagnostika bezvedomia (Viliam Dobiáš)	153
22 Diferenciálna diagnostika kolapsových stavov (Táňa Bulíková)	157
23 Akútne konfúzne stavy (zmätenosť) (Táňa Bulíková)	164
Iniciálne zhodnotenie a manažment zmäteného pacienta	165
Liečba stavov zmätenosti v urgentných podmienkach	167
24 Poruchy vedomia u detí v prednemocničnej starostlivosti (Daniel Csomor, Branislav Podhoranský)	168
25 Kŕče u detí v prednemocničnej starostlivosti (Branislav Podhoranský, Daniel Csomor)	173
Febrilné kŕče	174
Status epilepticus	175
Niektoré syndrómy typické pre detský vek	176
Literatúra	179

III OCHORENIA SRDCOVOCIEVNEHO SYSTÉMU

26 Alergická reakcia a anafylaktický šok (Viliam Dobiáš)	185
27 Cievne mozgové príhody (Viliam Dobiáš)	191
28 Akútny koronárny syndróm (Táňa Bulíková)	199
29 Srdcové synkopy – diagnostika a liečba (Táňa Bulíková)	212
30 Poruchy srdcového rytmu a najčastejšie používané antiarytmiká (Táňa Bulíková)	217
Farmakologická liečba v prednemocničných podmienkach	222
Nefarmakologická liečba v prednemocničných podmienkach	224
31 Arytmie u detí (Branislav Podhoranský)	230
Bradyarytmie	231
Tachyarytmie	232
Syndróm predĺženého Q-T	233
Nefarmakologická liečba	234
32 Hypertenzná choroba a emergentné stavy pri hypertenzii (Viliam Dobiáš)	236
Emergentné stavy pri hypertenznej chorobe	243
33 Kardiálne zlyhanie, pľúcny edém, kardiogénny šok (Peter Herman)	247
34 Diferenciálna diagnostika bolestí na hrudníku (Petra Dobrovodská)	254
Literatúra	269

IV ÚRAZY A PÔSOBNIE VONKAJŠÍCH SÍL

35 Manažment pacientov s polytraumou (Viliam Dobiáš)	273
Kinetika úrazov a typy poranení	275
36 Poranenia hrudníka (Viliam Dobiáš)	285
Tupé poranenia hrudníka	285
Pneumotorax	288
Prenikajúce poranenie hrudníka	285
37 Poranenia brucha (Viliam Dobiáš)	294
Prenikajúce poranenia brucha	294
Tupé poranenie brucha	296

38	Poranenia chrčbtice a miechy (Viliam Dobiáš)	298
39	Poranenia kostí, kĺbov a svalov (Viliam Dobiáš)	303
40	Poranenia tváre (Táňa Bulíková)	309
	Poranenia mäkkých tkanív tváre a vlasovej časti hlavy	311
	Zlomeniny tvárových kostí (zlomeniny tvárového skeletu)	312
	Poranenie očí	313
41	Poranenia krku (Peter Herman)	315
42	Popáleniny a poleptania (Viliam Dobiáš)	320
	Zvláštne situácie	326
43	Prehriatie a tepelný úpal (Viliam Dobiáš)	328
44	Omrzliny a podchladenie (Viliam Dobiáš)	333
	Omrzliny	333
	Podchladenie	336
45	Poranenie tlakovou vlnou – blast syndróm (Viliam Dobiáš)	342
46	Traumatická ischemia, rabdomyolýza, kompartmentový syndróm (Viliam Dobiáš)	348
47	Úrazy elektrickým prúdom a bleskom (Viliam Dobiáš)	353
48	Potápačské nehody – dekompresná choroba, vzduchová embólia a barotrauma (Viliam Dobiáš)	360
	Potápačské udalosti	366
49	Ochorenie z výšky – vysokohorská choroba (Andrej Harendarčík)	367
	Fyziológia veľkých výšok	367
	Fyziológia pobytu vo vysokej nadmorskej výške	368
	Aklimatizácia	370
	Typy výškovej choroby	372
	Lieková profylaxia výškovej choroby	377
	Literatúra	379

V OCHORENIA DÝCHACIEHO SYSTÉMU

50	Priedušková astma – astmatický záchvat (Viliam Dobiáš)	385
51	Akútna respiračná insuficiencia (Viliam Dobiáš)	389
52	Chronická obštrukčná bronchopulmonálna choroba, chronická respiračná insuficiencia (Peter Herman)	395
53	Obštrukcie dýchacích ciest u detí (Daniel Csomor, Branislav Podhoranský)	398
54	Diferenciálna diagnostika dyspnoe (Táňa Bulíková)	405
	Literatúra	417

VI NERVOVÉ A PSYCHICKÉ OCHORENIA

55	Náhle psychické ochorenia (Viliam Dobiáš)	421
56	Hyperventilačný syndróm (Viliam Dobiáš)	426
57	Neurovegetatívna dystónia (Peter Herman)	431
58	Úzkostná panická porucha (Peter Herman)	433
59	Depresívny pacient (Táňa Bulíková)	435
60	Problematika samovrážd a samovražednosti (Táňa Bulíková)	441
61	Posttraumatická stresová porucha, syndróm profesionálneho vyhorenia, profesionálne riziko (Anna Vargová)	447
	Posttraumatická stresová porucha	449
	Syndróm profesionálneho vyhorenia – <i>burn-out</i>	450
	Profesionálne riziko v záchranej zdravotnej službe	451
62	Cefalea a vertigo v prednemocničnej starostlivosti (Peter Herman)	457
	Cefalea	457
	Vertigo	459
	Literatúra	463

VII INTOXIKÁCIE

63	Všeobecné zásady liečby pri akútnych intoxikáciách liekmi a chemikáliami (Viliam Dobiáš)	469
----	--	-----

Špeciálne situácie – otravy potravinami	473
64 Intoxikácie alkoholmi (Viliam Dobiáš)	475
Komerčné alkoholy	475
Metanol	479
Etylénglykol	480
Izopropylalkohol	481
65 Liekové intoxikácie (Peter Herman)	482
Kardiofarmaká	484
Psychofarmaká	487
Analgetiká	491
66 Intoxikácia sploďinami horenia (Viliam Dobiáš)	494
67 Intoxikácia oxidmi (Viliam Dobiáš)	497
Intoxikácia oxidom uhoľnatým	497
Intoxikácia oxidom uhľičitým	500
68 Intoxikácia dráždivými plynmi (Viliam Dobiáš)	503
Intoxikácia chlóróm	503
Intoxikácia čpavkom	505
69 Intoxikácia organofosfátmi (Denisa Osinová, Anna Vargová)	507
70 Intoxikácie drogami (Táňa Bulíková)	511
71 Antidotá v urgentnej medicíne (Anna Vargová)	520
Literatúra	529

VIII AKÚTNE STAVY V RÔZNYCH ŠPECIALIZÁCIÁCH

72 Základy anestézie a analgosedácie pre neanestéziológov (Daniel Csomor, Branislav Podhoranský)	535
Analgézia	536
Sedácia, analgosedácia	538
Anestézia	539
73 Akútne stavy v endokrinológii (Peter Herman)	551
74 Akútne stavy v urológii (Peter Herman)	556
75 Náhle stavy v gynekológii a v pôrodníctve (Viliam Dobiáš)	559
Náhle stavy v gynekológii	559
Náhle stavy v pôrodníctve	562
76 Akútne stavy v gastroenterológii (Peter Herman)	568
77 Paliatívna starostlivosť, terminálny stav (Peter Herman)	574
78 Zvláštnosti detského veku (Branislav Podhoranský, Daniel Csomor)	581
Anatomické a fyziologické osobitosti v detskom veku	581
79 Odlišnosti akútnej liečby geriatrických pacientov (Táňa Bulíková)	590
80 Zásady liečby akútnej a chronickej bolesti v prednemocničných podmienkach (Marta Kulichová, Darina Hasarová)	599
Literatúra	613

IX. RÔZNE SITUÁCIE

81 Prenášanie, polohovanie a transport (Viliam Dobiáš)	619
Transportná trauma pri pozemnom prevoze	621
Sekundárne transporty	623
82 Zvláštnosti leteckého transportu (Anna Vargová)	626
83 Spolupráca leteckej a pozemnej záchranej služby (Anna Vargová)	635
Vrtuľníková záchranná zdravotná služba	635
Spolupráca vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby s pozemnou zložkou	638
Špeciálne činnosti, využitie lanových techník vo vrtuľníkovej záchranej zdravotnej službe	644
Špecifické situácie pri záchrane s ohrozením života a pri horolezeckom výstupe	647
84 Postup pri dopravnej nehode (Viliam Dobiáš)	649
85 Hromadný výskyt postihnutých a ich triedenie (Táňa Bulíková, Viliam Dobiáš)	653
86 Skórovacie systémy v urgentnej medicíne (Martin Balko)	662
87 Odporúčané liekové vybavenie (Anna Vargová)	669

Analgetiká, lieky ovplyvňujúce CNS, relaxanciá	670
Lieky ovplyvňujúce kardiovaskulárny systém a srdce	674
Ostatné lieky používané v podmienkach záchranej služby	678
Objemová terapia, iné roztoky	681
Antidotá	683
88 Hyperbarická oxygenoterapia (Denisa Osinová)	685
89 Sociálne prípady a VIP-pacienti v podmienkach záchranej zdravotnej služby (Peter Herman)	690
90 Invazívne techniky v urgentnej medicíne (Martin Balko)	694
91 História a vývoj záchranných služieb (Jana Hulová)	700
92 Zásady obhliadok zosnulých a vypisovania príslušnej dokumentácie (Martin Balko, Peter Kováč)	707
93 Základná legislatíva v záchranej zdravotníckej službe (Peter Kováč)	719
Základy právnej úpravy poskytovania zdravotnej starostlivosti	719
Poučenie a súhlas pacienta	720
Mlčanlivosť	722
Zdravotnícki pracovníci v postavení svedka	725
Oznamovacia povinnosť	725
Zdravotná dokumentácia	726
Vybrané medicínsko-právne problémy	729
Literatúra	734